

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

14 септември 2017 година *

„Неизпълнение на задължения от държава членка — Директива 91/271/ЕИО — Пречистване на градските отпадъчни води — Член 4, параграфи 1 и 3 — Вторично пречистване или друга равностойна обработка“

По дело C-320/15

с предмет иск за установяване на неизпълнение на задължения, предявен на основание член 258 ДФЕС на 26 юни 2015 г.,

Европейска комисия, за която се явяват G. Zavvos и E. Manhaeve, в качеството на представители,

ищец,

срещу

Република Гърция, за която се явява E. Skandalou, в качеството на представител,

ответник,

подкрепена от:

Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, за което се явяват C. Brodie и J. Kraehling,

встъпила страна,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: M. Berger, председател на състава, A. Borg Barthet (докладчик) и E. Levits, съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 януари 2017 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 март 2017 г.,

* Език на производството: гръцки.

постанови настоящото

Решение

- 1 Европейската комисия иска с настоящото производство Съдът да установи, че като не е осигурила вторично пречистване или друга равностойна обработка на градските отпадъчни води, произхождащи от агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия, Галатища, Десфина и Ханиотис, които са с еквивалент жители (наричан по-нататък „ЕЖ“) между 2 000 и 10 000, както и от агломерацията Полихроно, която е с ЕЖ между 10 000 и 15 000, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по член 4, параграфи 1 и 3 от Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, 1991 г., стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 43), изменена с Регламент (ЕО) № 1137/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. (ОВ L 311, 2008 г., стр. 1) (наричана по-нататък „Директива 91/271“).

Правна уредба

- 2 Член 1 от Директива 91/271 гласи:

„Настоящата директива се отнася за събирането, пречистването и заустването на градски отпадъчни води, както и пречистването и заустването на отпадъчни води, произхождащи от някои промишлени отрасли.

Настоящата директива има за цел опазване на околната среда от вредните последици, причинени от заустването на споменатите по-горе отпадъчни води“.

- 3 Съгласно член 2 от тази директива:

„По смисъла на настоящата директива:

1. „градски отпадъчни води“ са битовите отпадъчни води или смес от битови отпадъчни води и промишлени отпадъчни води и/или дъждовни води;

[...]

5. „канализационна система“ е система от канали, която събира и отвежда градските отпадъчни води;

6. „еквивалент жители (ЕЖ)“ са биоразградими органични вещества, за които биохимичната необходимост от кислород за пет дни (БПК5) е 60 грама дневно;

[...]

8. „вторично пречистване“ е пречистването на градските отпадъчни води чрез метод, който поначало включва биологична обработка с вторично утаяване, или чрез друг метод, който позволява да се спазват условията в таблица 1 от приложение I;

[...]“.

4 Член 4 от посочената директива предвижда:

„1. Държавите членки следят за това градските отпадъчни води, които влизат в канализационните системи, преди заустването им да бъдат подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка при следните условия и ред:

[...]

– най-късно до 31 декември 2005 г. за всички зауствания, произлизащи от агломерации с ЕЖ между 10 000 и 15 000,

– най-късно до 31 декември 2005 г. за зауствания в сладки води и устия, произлизащи от агломерации с ЕЖ между 2 000 и 10 000“.

[...]

3. Заустванията от пречиствателните станции за градски отпадъчни води, посочени в параграфи 1 и 2, отговарят на изискванията на приложение I, точка Б. [...]

[...]“.

5 Приложение I към Директива 91/271, озаглавено „Изисквания за градските отпадъчни води“, предвижда:

„[...]

Б. Зауствания, произхождащи от пречиствателните станции за градски отпадъчни води, във водите в приемниците [...]

1. Пречиствателните станции за отпадъчни води са проектирани и изменени така, че да позволяват вземането на представителни проби от постъпващите отпадъчни води и от изпусканите пречистени води преди заустването им във водите в приемниците.

2. Изливането от пречиствателните станции градски отпадъчни води, пречистени съгласно членове 4 и 5 от настоящата директива, отговарят на изискванията в таблица 1.

[...]

Г. Референтни методи за контрол и оценка на резултатите

1. Държавите членки следят за прилагането на методи на наблюдение, съответстващи най-малко на описаните по-долу изисквания.

Методи, различни от предвидените в точки 2, 3 и 4, могат да бъдат използвани, при условие че може да се докаже, че те позволяват да се получат равностойни резултати.

[...]

2. Пробите се вземат на период от 24 часа, пропорционално на дебита или на равни интервали от време, на определен пункт при изхода и, в случай на нужда, при входа на пречиствателната станция, за да се провери дали са спазени изискванията на настоящата директива относно заустването на отпадъчни води.

[...]

3. Минималният брой проби за вземане на редовни интервали през цялата година се определя в зависимост от размерите на пречиствателната станция:

– ЕЖ между 2 000 и 9 999:

12 проби през първата година.

4 проби през следващите години, ако може да се докаже, че водите отговарят на разпоредбите на настоящата директива през първата година; в случай че една от 4-те проби не отговаря на нормите, следващата година се вземат 12 проби.

– ЕЖ между 10 000 и 49 999:

12 проби.

[...]“.

6 В таблица 1 от приложение I към Директива 91/271 са посочени изискванията относно заустването от пречиствателни станции за градски отпадъчни води, по отношение на които се прилага по-специално разпоредбата на член 4 от същата директива.

Досъдебната процедура

7 С писмо от 29 май 2007 г. Комисията иска от гръцките органи да ѝ предоставят в срок от шест месеца данни за изпълнението за 2007 г. на задълженията им по член 4 от Директива 91/271 за пречистването на градските отпадъчни води. Макар да не отговарят на искането в дадения им срок, две години по-късно, след изпращането им на въпросник за 2009 г., те все пак съобщават съответните данни.

8 Въз основа на тези данни Комисията установява нарушение на член 4 от Директива 91/271 в 62 гръцки агломерации и с писмо от 5 октомври 2010 г. иска от гръцките органи някои допълнителни разяснения.

9 След като разглежда изложените в отговора на гръцките органи от 21 декември 2010 г. обстоятелства, на 17 юни 2011 г. Комисията изпраща на Република Гърция официално уведомително писмо за неизпълнение на задължения по член 4 от Директива 91/271 по отношение на споменатите 62 агломерации и я приканва да изрази становище.

10 На 11 август 2011 г. Република Гърция отговаря на официалното уведомително писмо и предоставя информация за съответните агломерации.

11 На 1 юни 2012 г. Комисията отправя до Република Гърция мотивирано становище, в което посочва, че последната продължава да нарушава разпоредбите на Директива 91/271. Тя приканва тази държава членка в срок от два месеца, след като получи мотивираното становище, да изрази позиция по него.

12 С писма от 20 юли 2012 г. и от 20 март 2013 г. Република Гърция отговаря на мотивираното становище, като твърди, че четири от агломерациите ще отговорят на изискванията по Директива 91/271 след приключването на няколко финансирани по оперативна програма „Околна среда и устойчиво развитие“ проекта и че осем други агломерации разполагат с действащи пречиствателни станции, като данните за отпадъчните им води отговарят на изискванията по тази директива.

- 13 На 21 февруари 2014 г. Комисията изпраща допълнително мотивирано становище на Република Гърция, в което твърди, че осем агломерации, а именно Просечен, Доксат, Правища, Вагия, Десфина, Галатища, Полихроно и Ханиотис, продължават да не отговарят на изискванията на Директива 91/271.
- 14 В отговора си на допълнителното мотивирано становище от 22 април 2014 г. Република Гърция признава, че четири от осемте разглеждани агломерации биха отговорили напълно на изискванията едва след приключване на съфинансираните проекти. По отношение на останалите четири агломерации тя отбелязва, че макар да разполагат с пречиствателни станции в съответствие с разпоредбите на Директива 91/271, не са изпратили достатъчен съгласно същата директива брой проби.
- 15 Тъй като не е удовлетворена от отговорите на Република Гърция, Комисията решава да предяви настоящия иск.

По иска

- 16 В исквата си молба Комисията твърди, че Република Гърция е нарушила задълженията си по член 4, параграфи 1 и 3 от Директива 91/271, тъй като не е осигурила вторично пречистване или друга равностойна обработка на градските отпадъчни води на една агломерация с ЕЖ между 10 000 и 15 000 и на седем агломерации с ЕЖ между 2 000 и 10 000.
- 17 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика наличието на неизпълнение на задълженията от държава членка трябва да се преценява с оглед на положението на държавата членка към момента на изтичането на срока, даден в мотивираното становище, и че последващи промени не могат да се вземат предвид от Съда (решение от 10 април 2014 г., Комисия/Италия, С-85/13, непубликувано, ЕУ:С:2014:251, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 18 Ето защо в случая — след като допълнителното мотивирано становище, изпратено на 21 февруари 2014 г. и получено от Република Гърция още същия ден, дава на тази държава членка срок от два месеца от получаването на същото да изпълни задълженията си по Директива 91/271 — наличието на твърдяното неизпълнение трябва да се прецени с оглед на положението към 21 април 2014 г.
- 19 С оглед на това, за да се установи дали разглежданият иск е основателен, следва да се определи дали, както твърди Комисията, към последната посочена дата Република Гърция не изпълнява изискванията по член 4, параграф 1 от споменатата директива по отношение на агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия и Галатища, както и задълженията си по член 4, параграф 3 от същата директива по отношение на агломерациите Полихроно, Ханиотис и Десфина.
- 20 В писменото становище на Република Гърция не се оспорва, че към посочената в допълнителното мотивирано становище дата заустването на градските отпадъчни води на агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия и Галатища не отговаря на изискванията по член 4, параграф 1 от същата директива.
- 21 Съгласно постоянната си практика обаче Съдът следва да установи дали твърдяното неизпълнение е налице, дори засегнатата държава да не оспорва неизпълнението (решение от 10 март 2016 г., Комисия/Испания, С-38/15, непубликувано, ЕУ:С:2016:156, т. 29 и цитираната съдебна практика).

- 22 В това отношение следва да се припомни, че член 4, параграф 1, второ и трето тире от Директива 91/271 налага на държавите членки ясно и недвусмислено формулирано задължение за постигане на конкретен резултат, а именно градските отпадъчни води, които влизат в канализационните системи, да бъдат подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка или преди всички зауствания, когато те произлизат от агломерации с ЕЖ между 10 000 и 15 000, или преди заустванията в сладки води и устия, когато те произлизат от агломерации с ЕЖ между 2 000 и 10 000.
- 23 Освен това съгласно член 4, параграф 3 от споменатата директива вторичното пречистване или другата равностойна обработка трябва да се извършват в пречиствателни станции за градски отпадъчни води, които отговарят на изискванията, посочени в приложение I, точка Б от същата директива.
- 24 В случая обаче, както признава в писменото си становище Република Гърция, от изложените пред Съда обстоятелства е видно, че към определената в допълнителното мотивирано становище дата в агломерациите, упоменати в точка 20 от настоящото решение, все още не са приключили необходимите строителни работи за изграждането или подобряването на пречиствателните станции за отпадъчни води и че поради това, преди заустването им, градските отпадъчни води, произлизащи от тези агломерации, не са подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка съгласно изискванията на член 4, параграф 1 от Директива 91/271.
- 25 Следователно към дадената с допълнителното мотивирано становище дата заустването на градските отпадъчни води, произлизащи от агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия и Галатища, не отговаря, както признава и Република Гърция, на изискванията по член 4, параграф 1 от посочената директива.
- 26 По отношение на агломерациите Полихроно, Ханиотис и Десфина от писмените защиты на страните следва, че през периода 2011—2014 г. Република Гърция е предоставяла на Комисията различни по брой проби на неравни интервали от време.
- 27 Във връзка с резултатите от тези проби Комисията твърди, че за агломерация Полихроно през 2012 г. и 2013 г. са предоставени 84 проби, от които 7 надвишават разрешените стойности, че пробите за агломерация Ханиотис за периода 2012—2014 г. нямат доказателствена стойност поради допуснатите при вземането им нарушения и че от 14-те проби, взети на неравни интервали от време през периода 2011—2013 г. за агломерация Десфина, две надвишават определените стойности.
- 28 Макар в отговор на зададен ѝ по време на съдебното заседание от Съда въпрос изрично да посочва, че вече не изисква да се вземат дванадесет проби, тоест по една проба всеки месец през цялата година, за да установи дали съответното съоръжение отговаря на изискванията по член 4, параграф 3 от Директива 91/271, във връзка с приложение I, точка Б от същата директива, в съдебното заседание Комисията все пак твърди, че предоставените от Република Гърция проби не са представителни с оглед на тяхното качество, тъй като не са взети по начин, позволяващ сравнителен анализ, и в момент, когато е трябвало това да бъде направено.
- 29 В това отношение следва да се припомни, че както в досъдебната фаза, така и в исковата си молба Комисията упреква Република Гърция, че с оглед броя на пробите, които е предоставила за агломерациите Полихроно, Ханиотис и Десфина, не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 3 от Директива 91/271.
- 30 При все това обаче, от една страна, приложение I, точка Б от посочената директива не налага изисквания относно момента, в който трябва да бъдат взети предоставяните проби, поради което и в това отношение държавите членки нямат задължения по член 4 от същата директива.

- 31 От друга страна, във всички случаи следва да се припомни, че при иск за установяване на неизпълнение на задължения целта на досъдебната процедура е да предостави възможност на засегнатата държава членка, от една страна, да изпълни задълженията си, произтичащи от правото на Съюза, а от друга — надлежно да изтъкне доводите си в защита срещу повдигнатите от Комисията твърдения за нарушение. Следователно предметът на иска по член 258 ДФЕС се очертава от досъдебната процедура, предвидена в тази разпоредба. Редовният ход на тази процедура съставлява основополагаща, нарочна гаранция, съдържаща се в Договора за функционирането на ЕС, не само за защита на правата на съответната държава членка, но и за осигуряване на ясно определен предмет на спора в евентуалното съдебно производство (решение от 11 септември 2014 г., Комисия/Германия, C-525/12, EU:C:2014:2202, т. 21 и цитираната съдебна практика).
- 32 В исковата си молба, също както и в досъдебната фаза Комисията обвинява Република Гърция обаче само за това, че е предоставила непредставителни пореди броя си проби, без при това да постави под въпрос тяхното качество.
- 33 Ето защо твърденията за нарушение поради вземане на пробите по начин, който не позволява сравнителен анализ, и не в момент, когато е трябвало това да бъде направено, надхвърлят рамките на настоящото производство за установяване на неизпълнение и следователно трябва да се отхвърлят като недопустими.
- 34 При тези условия, тъй като, видно от анализа на изложените в писмената ѝ защита данни, Република Гърция е предоставила на Комисията няколко проби, разкриващи ефикасността на вторичното пречистване на градските отпадъчни води след пускането в действие на канализационните системи на споменатите агломерации, и тъй като, както сама е посочила, Комисията вече се е отказала от изискването си да се вземат дванадесет проби, тоест по една проба на месец през цялата година, следва да се приеме за доказано, че към определената в допълнителното мотивирано становище дата заустванията, произлизащи от пречиствателните станции на агломерациите Полихроно, Ханиотис и Десфина, отговарят на изискванията по член 4, параграф 3 от Директива 91/271, поради което и твърдяното по отношение на тези агломерации неизпълнение на задължения не е установено.
- 35 С оглед на всички изложени съображения следва да се констатира, че като не е осигурила вторично пречистване или друга равностойна обработка на градските отпадъчни води, произхождащи от агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия и Галатища, които са с ЕЖ между 2 000 и 10 000, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 1 от Директива 91/271.

По съдебните разноски

- 36 Съгласно член 138, параграф 3 от Процедурния си правилник Съдът може да разпредели съдебните разноски или да реши всяка страна да понесе направените от нея съдебни разноски, ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания. Тъй като в случая искът на Комисията е уважен само частично, всяка страна следва да понесе направените от нея съдебни разноски.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

- 1) Като не е осигурила вторично пречистване или друга равностойна обработка на градските отпадъчни води, произхождащи от агломерациите Просечен, Доксат, Правища, Вагия и Галатища, които са с еквивалент жители между 2 000 и 10 000, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 1 от Директива**

91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води, изменена с Регламент (ЕО) № 1137/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г.

- 2) Отхвърля иска в останалата му част.**
- 3) Европейската комисия и Република Гърция понасят направените от тях съдебни разноски.**

Подписи